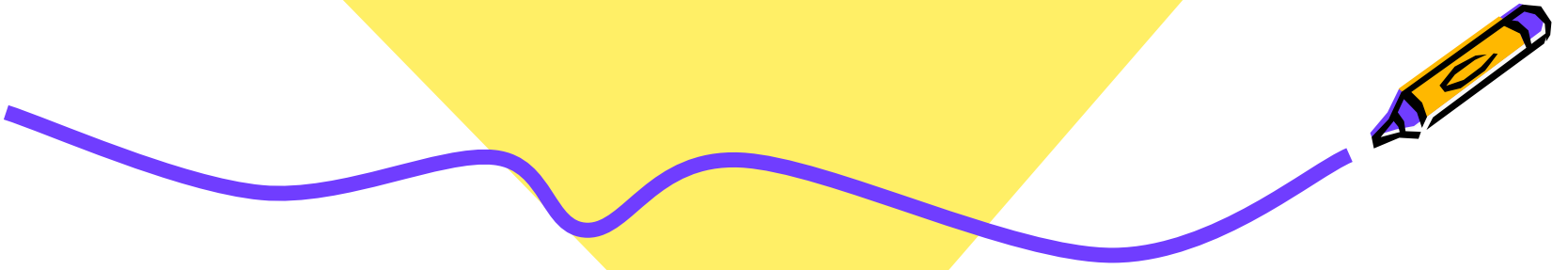
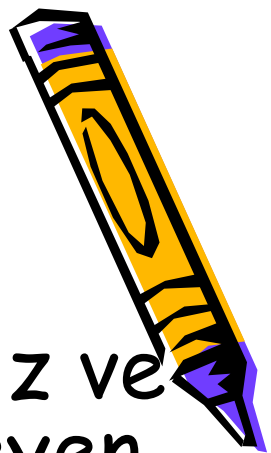

YÖNETİMDE ETİK

Çıkar Çatışması nedir?

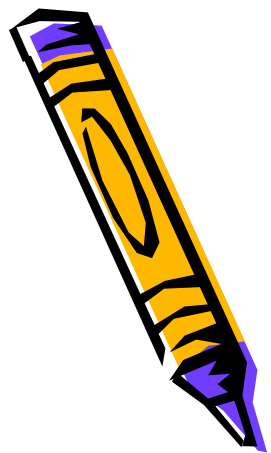
- Çıkar çatışması;
- kamu görevlilerinin görevlerini tarafsız ve objektif şekilde icra etmelerini etkileyen ya da etkiliyormuş gibi gözüken
- kendilerine, yakınlarına, arkadaşlarına ya da ilişkide bulunduğu kişi ya da kuruluşlara sağlanan her türlü menfaati ve onlarla ilgili mali ya da diğer yükümlülükleri ve benzeri şahsi çıkarlara sahip olmaları halidir (Etik Yönetmelik, md.13)

Çıkar Çatışması Türleri

- 1-Gerçek Çıkar Çatışması
- 2-Algılanan Çıkar Çatışması
- 3-Potansiyel Çıkar Çatışması

- **Gerçek Çıkar Çatışması;** kamu görevlilerinin özel çıkarlarının, mevcut görev, yetki ve sorumlulukları ile doğrudan çatışması durumu

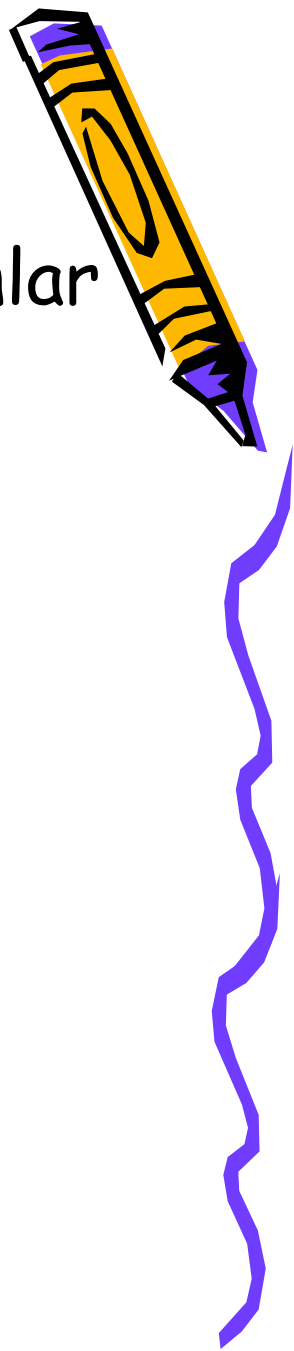
Gerçek Çıkar Çatışması

- Bir kamu kurumunda ihale komisyonunda yer alan bir kamu görevlisinin o kurumun ihalelerine katılan bir şirketin hisse senetlerine sahip olması;
- Bir kamu kurumunda görev yapan avukatın istifa veya emeklilik gibi bir nedenle görevden ayrıldıktan sonra, görev yaptığı kuruma karşı dava alması
- Öğretim elemanı alımı için oluşturulmuş komisyonda görev yapan bir kamu görevlisinin, birinci derece akrabalarından birinin de başvurduğu toplantıda komisyon üyesi olarak görev alması

Algılanan Çıkar Çatışması

- Algılanan Çıkar Çatışması; Dışarıdan bakanlar tarafından, kamu görevlilerinin özel çıkarlarının, kamusal görevlerini olumsuz yönde ve kamu çıkarına aykırı bir şekilde etkiliyormuş gibi görünmesi

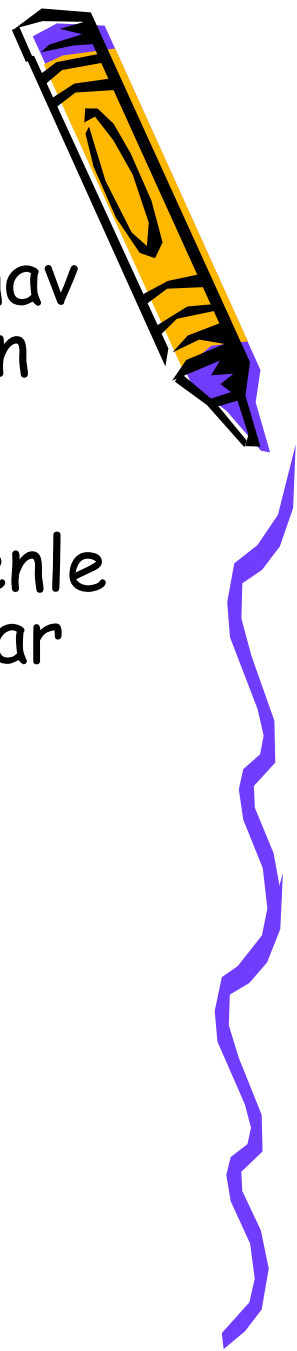
Algılanan Çıkar Çatışması

- Bir üniversitede görev yapan Akademisyen A'nın kardeşi B, abisinin görev yaptığı bölüme Araştırma Görevliliği başvurusunda bulunmuş, akademisyen A'nın görev almadığı sınav komisyonunca yapılan yazılı sınav ve mülakat sonucunda başarılı olarak göreve atanmıştır. Bu olayda sınav süreçlerinde ve mülakat komisyonunda akademisyen A görev almadığı için sizce bir çıkar çatışması var mıdır?

Algılanan Çıkar Çatışması

- Olaya dışarıdan bakanlar, her ne kadar sınav süreçlerinde görev almasa da, akademisyen A'nın komisyon üyelerini etkilemiş olabileceğini düşünecekler, dolayısıyla kayırmacılık algısı oluşabilecektir. Bu nedenle söz konusu olayda algılanan/görünürde çıkar çatışması bulunmaktadır.

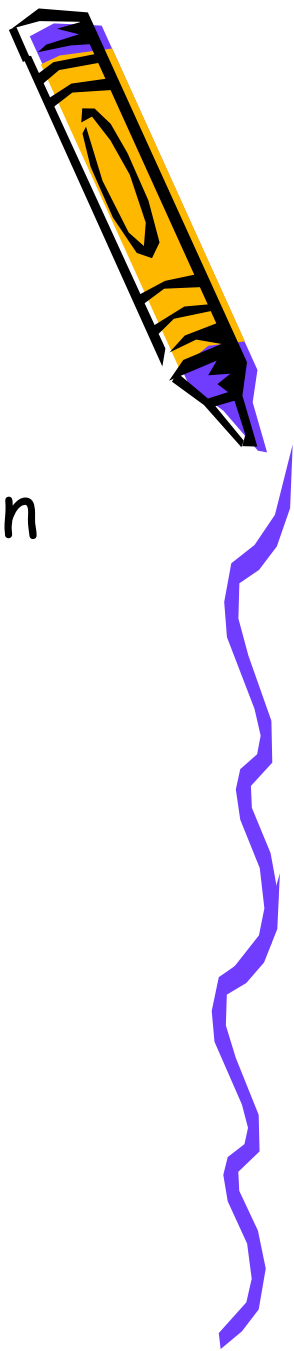
Potansiyel Çıkar Çatışması

- Potansiyel Çıkar Çatışması; kamu görevlisinin özel çıkarları ile resmi görevleri arasında hâlihazırda bir bağlantı söz konusu olmayabilir.
- Fakat kamu görevlisinin özel çıkarlarının, ileride resmi görevini/performansını değiştirecek şekilde etkileme ihtimali söz konusu olduğunda bir çıkar çatışması durumu ortaya çıkar
- "Zaman ayarlı bomba"

Potansiyel Çıkar Çatışması

- Bir velinin çocuğunun sınıf öğretmenine dizüstü bilgisayar hediye etmesi;
- Aynı kamu kurumunda görev yapan kamu görevlisi eşlerden birinin yönetim, diğerinin denetim biriminde görev yapması;
- Özel bir ilaç şirketinde üst düzey yönetici olarak görev yapan bir kişinin, sektörü düzenleyen bir üst kurula yönetici olarak atanması;
- Belediye Fen İşleri Müdürünün emekli olduktan sonra bir şirket kurarak eski kurumundan ihale alması

Çıkar Çatışması Durumları

1. Görev ve yetkilerin çıkar sağlamak amacıyla kullanılması
 1. Kendine ve/veya yakınlarına kamusal çıkar sağlama
 2. Kendine ve/veya yakınlarına özel çıkar sağlama
2. Kamu görevlisi üzerinde haksız tesir"
3. Kamu görevlilerinin hediye alması"
4. Kamu görevi sonrası istihdam"
5. Kamu görevlisinin ikinci iş yapması"
6. Kamu mal ve kaynaklarının özel işlerde ve/veya özel menfaat için kullanılması"

Kendine ve/veya Yakınlarına Kamusal Çıkar Sağlama

Kendi yararına işlem

Belediye İmar Müdürünün yapılan imar düzenlemesinde yeğeninin arsasının değerinin artmasını sağlaması;

Üst yöneticinin kurumun yemek ihalesini kayınbiraderinin şirketine vermesi;

Belediye başkanının akrabasını işe alması

Kendine ve/veya Yakınlarına Özel Çıkar Sağlama

1- Kamu görevi sırasında elde edilen kazanımların kullanılarak özel çıkar sağlanması

Bir üst düzey bürokratin unvanını kullanarak başka bir kamu kurumundaki hizmetlerden öncelikli yararlanması;

Tapu müdürünün işlemini öncelikli olarak yaptığı için tanıştığı bir doktora hasta olan teyzesini göndermesi;

Bir öğretmenin beyaz eşya satan bir veliden indirimli buzdolabı alması;

Bir devlet hastanesinde görevli kadın doğum uzmanı doktorun doğum yaptırdığı hastalarını özel bir hastanede görevli çocuk hastalıkları uzmanı eşine yönlendirmesi

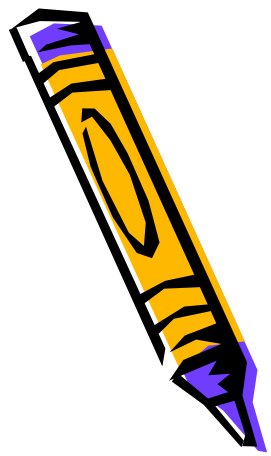
Kendine ve/veya Yakınlarına Özel Çıkar Sağlama

2-Görev, unvan ve yetki kullanarak ticaret yapma

Denetim görevi yapan bir kamu görevlisinin, kendi yazdığı açıklamalı mevzuat kitabını satın almaları için kamu kurumlarına göndermesi;

Bir üniversite öğretim üyesinin kendi kitabını satın alacak öğrencilere yüksek not verme vaadinde bulunması;

Belediye fen işleri müdürünün yol yapım işini üstlenen şirketi, malzemeleri bir akrabasından alması için yönlendirmesi

Kendine ve/veya Yakınlarına Özel Çıkar Sağlama

3- Kamu görevlisinin yaptığı iş için ücret alması

Görevi gereği köye aşı yapmaya gelen veterinerin köylüden belirlenen yasal tarifenin üzerinde ücret alması;

Arazi ölçümüne giden teknisyenin iş sahibinden para alması;

Bir din görevlisinin, sala verme, cenaze yıkama, defin işlemleri, mevlit okuma, hatim indirme gibi hizmetler sonrasında vatandaşın para vermesi

Kamu görevlisinin verdiği hizmet karşılığında ücret almasına gerek yoktur; vermiş olduğu hizmetin karşılığını zaten maaş olarak devletten almaktadır.

Kendine ve/veya Yakınlarına Özel Çıkar Sağlama

4- kamuya ait gizli bilgilerin çıkar elde etmek için açıklanması ve kullanılması

Belediye İmar Müdürü'nün, yapılacak imar değişikliği ile daha önce konut alanı olarak belirlenen bir bölgenin ticaret alanına dönüştürüleceğini müteahhit arkadaşına bildirmesi

Kendine ve/veya Yakınlarına Özel Çıkar Sağlama

5- kamu görevlisinin üyesi olduğu ya da hizmet ve imkânlarından yararlandığı kurum, vakıf, dernek veya spor kulübüne yardım ve bağış alması

Genel Müdürün, kurumdan ihale alan firmanın sahibine, paranın bir kısmını şehrin spor kulübüne bağışlaması durumunda, hak edişlerin hemen ödeneceğini söylemesi

Trafik tescil işlemleri sırasında polisin "Polisi Güçlendirme Vakfı"na bağış yapılmasını istemesi;

Okul kaydı esnasında velilerden "Okul Aile Birliği"ne bağışta bulunulmasının istenmesi

Kamu Görevlisi Üzerinde Haksız Tesir

Bir yöneticinin makam aracı ile havaalanına giderken uçağı kaçıрма endişesi ile makam şoförüne "gaza bas, gerekirse kırmızı ışıktta geç" talimatı vermesi;

Yapılacak olan büyük bir satın alma ihalesi öncesinde, kurumun üst yöneticisinin, ihale şartnamesini hazırlayacak olan müdürü makamına çağırarak, şartnameyi belli bir firmanın ihaleyi kazanacağı şekilde hazırlamasını istemesi

üst düzey bir kamu yöneticisinin veya üniversite yöneticisinin öğretim üyesini arayıp, bir öğrencinin dersten geçirilmesi için ricada bulunması

Kamu Görevlilerinin Hediye Alması

Hediye = "Bubi Tuzağı"

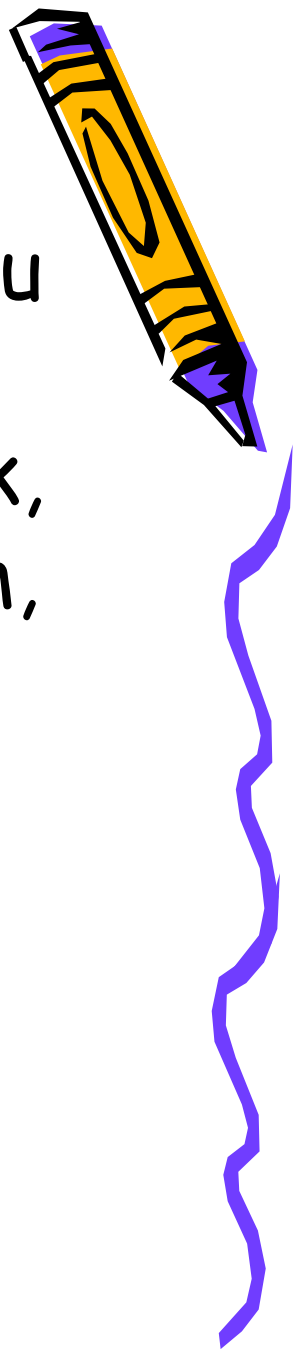

- Kurnazca hazırlanan, şüphe uyandırmayan, tehlikesiz zannedilen ve kurbanı daha rahat çekebilmek için çekici bir cisim kullanılan tuzaklara "bubi tuzağı" denilmektedir.

Hediye Kabul Etme

- Etik değerlere önem veren bir kamu görevlisi açıkça rüşvet almaz veya kişisel bir menfaat sağlamaz; ancak, kendisine verilen ve ilk anda masum, zararsız ve tehlikesiz olarak görülebilecek hediyeleri kabul edebilir.

İYİ NİYETLE VERİLEN HEDİYELER

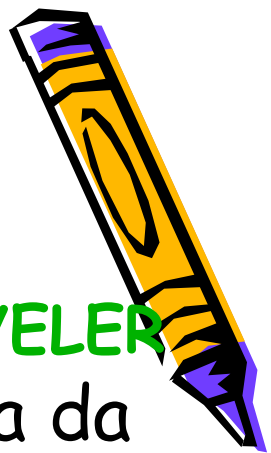
- Hediye verenin herhangi bir menfaat beklentisi bulunmamaktadır. Örneğin yabancı bir ülkeyi ziyaretinde Cumhurbaşkanı'na verilen "Pekin Ördekleri" veya yılbaşında verilen ajanda ve benzeri hediyeler bu kapsamda değerlendirilebilir.

İYİ NİYETLE VERİLEN HEDİYELER

- Aldığı kamu hizmetinden memnun kalan bir vatandaş, memnuniyetini ifade etmek için kamu görevlisine içinden gelerek "bahşış" olarak da adlandırılabilen hediyeler verebilmektedir. Hastanede yatan bir hastanın kendisine iyi muamele eden hemşirelere taburcu olduktan sonra getirdiği bir pasta buna örnek olarak verilebilir.
- Bu tür hediyeler daha çok **sembolik** niteliktedir.

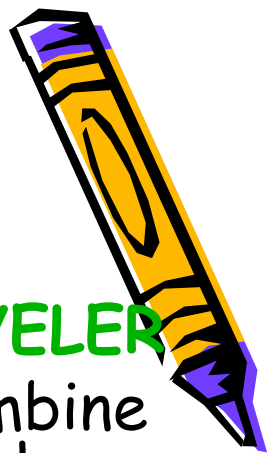

ÇIKAR SAĞLAMA AMACIYLA VERİLEN HEDİYELER

- Hediye verenin bir menfaat elde etme ya da hizmetin kolayca ve süratle görülmesi yönünde bir beklentisi bulunmaktadır.
- Bu durumda hediye veren, ayrıcalıklı işlem yapmasını beklediği kamu görevlisine, önceden meşruiyet kazandırılmış çıkarlar sağlama yoluna gitmekte, böylece doğrudan rüşvet vermenin risklerini en aza indirmeye çalışmaktadır.

ÇIKAR SAĞLAMA AMACIYLA VERİLEN HEDİYELER

- Araba ya da ev tahsis etmek, tuttuğu takımın kombine maç biletlerini hediye etmek, konferans verdirmek, inceleme amaçlı gezilere davet etmek, tatil masraflarını karşılamak vb.
- Bu kapsamdaki hediyeler genellikle sembolik olmanın ötesinde kamu görevlisine belli bir çıkar sağlamayı hedeflemektedir.

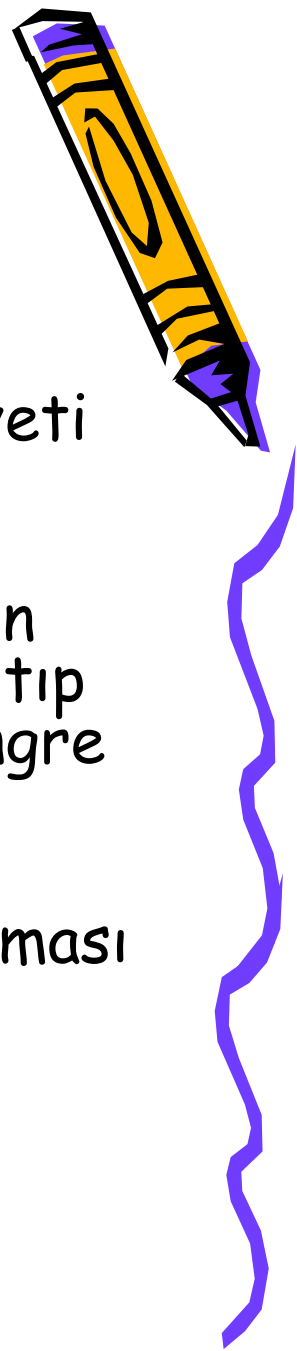

Kamu Görevlisinin Hediye Alması

- İkinci durumda, hediyeyi veren başlangıçta niyetini açıkça belli etmemektedir. Çoğu zaman hediyenin verildiği anda kamu görevlisi ile hediyeyi veren arasında hizmetle ilgili bir bağlantı da bulunmamaktadır. Böyle durumlarda kamu görevlisi hediyeyi verenin uzun dönemdeki niyetini sezememekte ve durumdan şüphelenmeyerek hediyeyi kabul etmektedir.

Kamu Görevlisinin Hediye Alması

- ▶ Ancak bazı durumlarda da hediye verenin niyeti açıkça belli olmaktadır.
- ▶ Örneğin, bazı firmalar promosyon adı altında hediye ve numune ilaç dağıtmakta ve hekimlerin kendi ilaçlarını yazmalarını sağlamak amacıyla, tıp kongrelerinde onların konaklama, ulaşım ve kongre kayıt ücretlerini karşılamaktadır.
- ▶ Yine kamu hizmetlerini ihale yoluyla yürüten yüklenici firmalar, hak edişlerde kolaylık sağlaması amacıyla kontrol mühendislerine araç tahsis etmekte ve çeşitli hediyeler vermektedir.

HEDİYE ALIRKEN KAMU GÖREVLİSİNİN KENDİSİNE SORABİLECEĞİ ANAHTAR SORU

"Ben kamu görevlisi olmasaydım ya da işgal ettiğim makam ve mevkide bulunmasaydım, bu hediye yine de bana verilecek miydi?"

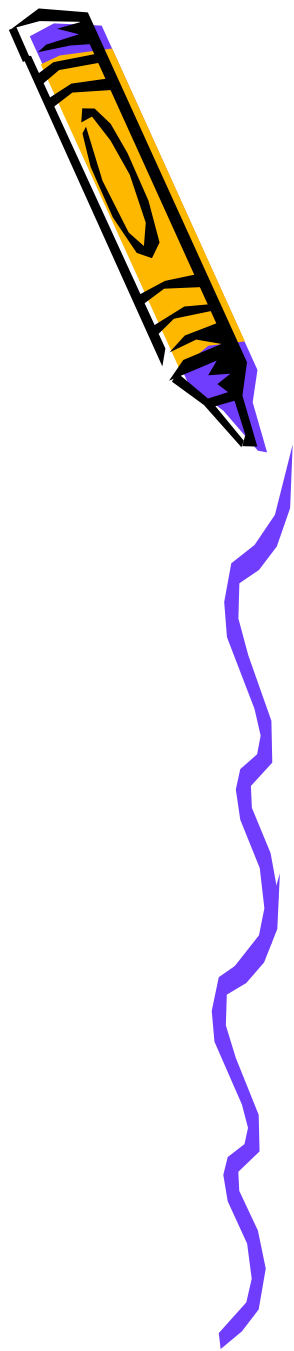
- Cevap kesinlikle EVET ise hediye alınabilir.
- Cevap HAYIR ise ya da tereddüt varsa hediye reddedilmelidir.

Kamu Görevlisinin Hediye Alması

Hediye almak sünnettir sözü...

Peygamber Efendimizin, İbn-i Utbiyye
denilen bir kimseyi zekât toplamak için
görevlendirmesi

Kamu Görevi Sonrası İstihdam

Kamu görevlilerinin, kamu görevinden ayrıldıktan sonra özel sektörde görev almaları durumu, görev sonrası istihdam kapsamında değerlendirilmektedir.

Bir kamu görevlisinin kamu sektöründen istifa, emeklilik vb. bir nedenle ayrılarak özel sektörde çalışmaya başlaması, potansiyel bir çıkar çatışması durumunu beraberinde getirmektedir.

Kamu Görevi Sonrası İstihdam

uzun süre özel sektördeki bir holdingde yönetim kurulu üyesi olarak çalışan bir kişinin, söz konusu holdingle kredi ilişkisi içinde olan bir devlet bankasının genel müdürü olarak atanması

Tapu Dairesinde görev yapan bir memurun emekli olduktan sonra görev yaptığı şehirde emlakçılık yapması;

Belediye İmar Müdürünün emekli olduktan sonra belediye sınırları içinde müteahhitlik yapması;

Hâkim olarak görev yapan bir kişinin emekli olduktan sonra görev yaptığı bölgede avukatlık yapması,

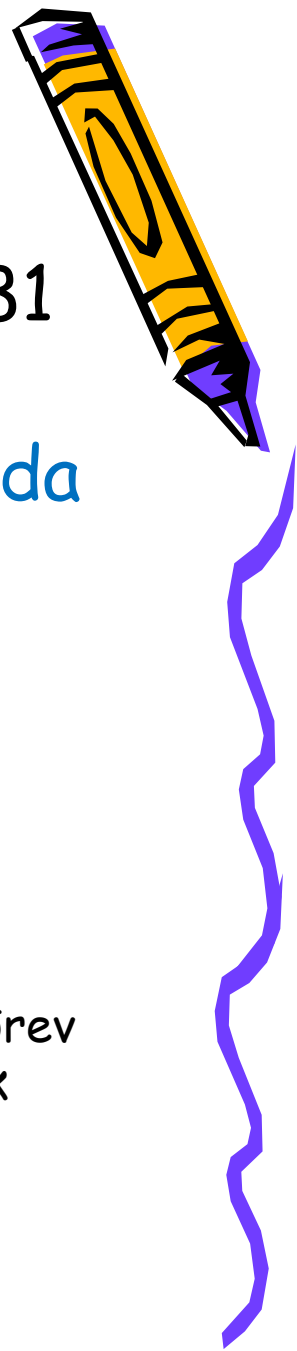

Kurumdan Ayrıldıktan Sonra Kurumla İş Yapma (Revolving Door-Döner Kapı)

- Kamu görevlileri, **eski kamu görevlilerini** kamu hizmetlerinden ayrıcalıklı bir şekilde faydalandıramaz, onlara imtiyazlı muamelede bulunamaz.
- Kamu görevlerinden ayrılan kişilere, ilgili kanunlardaki hükümler ve süreler saklı kalmak kaydıyla, daha önce görev yaptıkları kurum veya kuruluştan, doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir yüklenicilik, komisyonculuk, temsilcilik, bilirkişilik, aracılık veya benzeri görev ve iş verilemez. **(Yönetmelik, md. 21)**

Kurumdan Ayrıldıktan Sonra Kurumla İş Yapma (Revolving Door-Döner Kapı)

- Ülkemizde bu konuyla ilgili olarak, 2.10.1981 tarihli ve 2531 sayılı "**Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun**" bulunmaktadır.
- Söz konusu kanunun 2. maddesi şöyledir:
"... görevlerinden hangi sebeple olursa olsun ayrılanlar, **ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde bulundukları** daire, idare, kurum ve kuruluşlara karşı **ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle**, o daire, idare, kurum ve kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamazlar, taahhüde giremezler, komisyonculuk ve temsilcilik yapamazlar."

Kamu Görevlisinin İkinci İş Yapması

Bir kamu kurumunun muhasebe biriminde çalışan kamu görevlisinin, mesai saatleri dışında özel bir şirketin defterlerini tutması (Şen, 2012: 54);

Bir sağlık memurunun hastane dışında pansuman veya sünnet yaparak gelir elde etmesi;

Bir devlet memurunun mesai saatleri dışında pazarcılık yapması

devlete bağlı bir okulda görev yapan bir öğretmenin aynı zamanda bir dershanede öğretmenlik yapması veya özel ders vermesi;

Bir aile hekiminin veya dış hekiminin mesai saatleri dışında özel bir sağlık kuruluşunda veya bir muayenehanede ücret karşılığında hastalarına bakması

Kamu Görevlisinin İkinci İş Yapması

İki polis memuru ikinci bir iş olarak bir gece kulübünde koruma görevlisi olarak çalışmaktadır. Gece kulübünün bulunduğu mahalle sakinleri kulübün gürültüsünden ve sarhoşların hareketlerinden dolayı, ilgililer hakkında polise birkaç kez şikâyetle bulunmalarına karşın bu konuda hiçbir önlem alınmamıştır. Söz konusu polis memurlarının kulüp ile ilgili herhangi bir soruşturma yapılmaması yönünde nüfuzlarını kullanmaları durumunda polis memurlarının tarafsızlığı riske girmektedir.

Kamu Mal ve Kaynaklarının Özel İşlerde/Menfaatlerde Kullanılması

Kurum demirbaşına kayıtlı dizüstü bilgisayarların kamu görevlisi tarafından kurum dışında kullanılması;

Bir kamu görevlisinin kurumun fotokopi makinesinden veya yazıcısından kişisel işleri için çıktı alması;

Bir polis memurunun işe giderken çocuğunu da ekip otosuna alıp okula, bir kamu yöneticisinin kurumuna giderken eşini alışveriş merkezine veya kuaföre bırakması

Bir kamu kurumunda görev yapan bilgisayar programcısı kamu görevlisinin gece nöbetlerinde, bir program geliştirerek yıldız falına bakması;

Kamu Mal ve Kaynaklarının Özel İşlerde/Menfaatlerde Kullanılması

Belediyeye ait araç ve gereçlerin, hafta sonları ve tatillerde kamu görevlileri tarafından ek para kazanmak için kullanılması;

devlete ait, kırtasiye malzemelerinin kamu görevlisinin eşinin emlakçılık bürosunda kullanılması

Bir kamu kurumunda görev yapan, üst düzey bir görevlinin kurum aracıyla evini taşıması,

Bir kamu yöneticisinin özel işleri için bir şehirden başka bir şehre gidiş-dönüş yolculuğunda devlete ait araç ve şoförden yararlanması;

Bir belediyede kepçe operatörü olarak görev yapan kamu görevlisinin, hafta sonu veya mesai saatleri dışında belediyeye ait araçları, kendi bahçe ve inşaat işleri için kullanması

Türk Kamu Yönetiminde Etik: Yasal Altyapı

Türkiye'nin Kabul Ettiği Uluslararası Mevzuata Yönelik Düzenlemeler

1 Şubat 2000 - OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi 4518 sayılı Kanunla onaylandı.

24 Mart 2001 - İçeriğinde yolsuzlukla mücadeleyle ilgili öncelikli hedeflerinde yer aldığı Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar kabul edildi.

17 Nisan 2003 - Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Avrupa Konseyi Sözleşmesi 4852 sayılı Kanunla onaylandı.

10 Aralık 2003 - Yolsuzluğa Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Türkiye tarafından imzalandı.

14 Ocak 2004 - Yolsuzluğa Dair Ceza Hukuku Avrupa Konseyi Sözleşmesi 5065 sayılı Kanunla onaylandı.

Türkiye'nin Kabul Ettiği Ulusal Mevzuata Yönelik Düzenlemeler

Anayasa'nın 10'uncu, 129'uncu ve 137'nci maddesi

Devlet Memurları Kanunu

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (247-266 maddeler)

**2531 Sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları
İşlere Dair Kanun**

3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla
Mücadele Kanunu

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununu

5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun
(25.05.2004)

**Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları
Hakkında Yönetmelik (13 Nisan 2005).**

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi

ETİK SÖZLEŞMESİ

- Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla;

1-Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,

2- Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,

3-Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,

ETİK SÖZLEŞMESİ

4-Görevimi, görevle ilişkisi bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi ve manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,

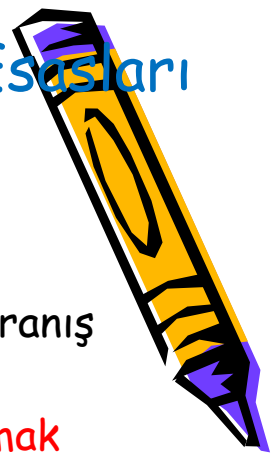
5-Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,

6-Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikayet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı, hizmetten yararlananlara, çalışma arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,

7-Kamu görevlileri Etik Kurulunca hazırlanan yönetmeliklerle belirlenen etik davranış ilke ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Esasları Hakkında Yönetmelik

- Yönetmeliğin Amacı
 - Kamuda etik kültürünü yerleştirmek,
 - Kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek,
 - Bu ilkelere uygun davranış göstermeleri açısından onlara yardımcı olmak
 - Görevlerin yerine getirilmesinde adalet, dürüstlük, saydamlık ve tarafsızlık ilkelerine zarar veren ve toplumda güvensizlik yaratan durumları ortadan kaldırmak suretiyle kamu yönetimine halkın güvenini artırmak,
 - Toplum kamu görevlilerinden beklemeye hakkı olduğu davranışlar konusunda bilgilendirmek ve Kurula başvuru usul ve esaslarını düzenlemektir.
- Yönetmeliğin Kapsamı
 - Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dahil tüm personeli kapsar.
 - Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı Yardımcıları, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Bakanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri, yargı mensupları ve üniversiteler hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Etik Yönetmeliği

Etik Davranış İlkeleri

- Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci
- Halka hizmet bilinci
- Hizmet standartlarına uyma
- Amaç ve misyona bağlılık
- Dürüstlük ve tarafsızlık
- Saygınlık ve güven
- Nezaket ve saygı
- Yetkili makamlara bildirim
- Çıkar çatışmasından kaçınma
- Görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmaması
- Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı
- Kamu malları ve kaynaklarının kullanımı
- Savurganlıktan kaçınma
- Bağlayıcı açıklamalar ve gerçek dışı beyan
- Bilgi verme, saydamlık ve katılımcılık
- Yöneticilerin hesap verme sorumluluğu
- Eski kamu görevlileriyle ilişkiler
- Mal bildiriminde bulunma

Çıkar Çatışmasından Kaçınma

- Kamu görevlileri, çıkar çatışmasında şahsi sorumluluğa sahiptir ve **çıkar çatışmasının doğabileceği durumu genellikle şahsen bilen kişiler** oldukları için, herhangi bir potansiyel ya da gerçek çıkar çatışması konusunda dikkatli davranır, çıkar çatışmasından kaçınmak için gerekli adımları atar, çıkar çatışmasının farkına varır varmaz durumu üstlerine bildirir ve çıkar çatışması kapsamına giren menfaatlerden kendilerini uzak tutarlar.
(Yönetmelik, md.13)

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasası

- ▶ Kamu görevlisinin tarafsızlığını, performansını, kararını veya görevini yapmasını etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, ekonomik değeri olan ya da olmayan, doğrudan ya da dolaylı olarak kabul edilen her türlü eşya ve menfaat hediye kapsamında değerlendirilmektedir.
- ▶ Kamu görevlilerinin hediye almaması, kamu görevlisine hediye verilmemesi ve görev sebebiyle çıkar sağlanmaması temel ilke olarak benimsenmiştir. (Yönetmelik, md. 15)

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasası

- ▶ Kamu görevlilerinin kamu kaynaklarını kullanarak hediye vermeleri, resmi gün, tören ve bayramlar dışında, gerçek veya tüzel kişilere çelenk veya çiçek göndermeleri, görev ve hizmetle ilgisi olmayan kutlama, duyuru ve anma ilanları vermeleri yasaklanmıştır.
- ▶ Kamu görevlilerinin, yürüttükleri görevle ilgili bir iş, hizmet veya menfaat ilişkisi olan gerçek veya tüzel kişilerden kendileri, yakınları veya üçüncü kişi veya kuruluşlar için doğrudan doğruya veya aracı eliyle herhangi bir hediye almaları ve menfaat sağlamaları yasaklanmıştır. (Yönetmelik, md. 15)

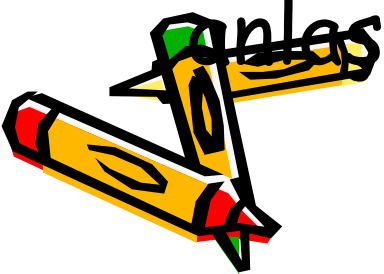
Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasası

- Yönetmeliğin 15. maddesinde 3628 sayılı Kanunun 3. maddesine atıf yapılarak uluslararası ilişkilerde nezaket ve protokol kuralları gereğince, yabancı kişi ve kuruluşlar tarafından verilen hediyeler yasak kapsamı dışında tutulmaktadır
- 3628 sayılı Kanuna göre, yabancı devlet, milletlerarası kuruluş ya da Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzel kişi veya kuruluş tarafından verilen ve alındığı tarihteki değeri **on aylık net asgari ücret** toplamını aşmayan hediyeler alınabilir. Bunun üzerindeki hediye ve hibe niteliğindeki eşyaların alındıkları tarihten itibaren bir ay içinde kuruma teslim zorunluluğu bulunmaktadır.
- Kanuna göre limitin altındaki hediyelerin bildirilme zorunluluğu yoktur. Buna karşın, Yönetmeliğin 15. maddesi ile limitin altındaki hediyelere de beyan zorunluluğu getirilmiştir

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasağı

- Kanunda yer almayan beyan zorunluluğunun yönetmelikle getirilmesi hukuk mantığına ters düşmektedir. Bu düzenlemeden, yönetmeliği hazırlayan Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun nezaket ve protokol kuralları gereğince, yabancı kişi ve kuruluşlar tarafından verilen hediyelere aslında sıcak bakmadığı anlaşılmaktadır.

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasası

Alınabilecek hediyeler:

- Görev yapılan kuruma katkı anlamına gelen, kurum hizmetlerinin hukuka uygun yürütülmesini etkilemeyecek olan ve kamu hizmetine tahsis edilmek, kurumun demirbaş listesine kaydedilmek ve kamuoyuna açıklanmak koşuluyla alınanlar (makam aracı ve belli bir kamu görevlisinin hizmetine tahsis edilmek üzere alınan diğer hediyeler hariç) ile kurum ve kuruluşlara yapılan bağışlar,
- Kitap, dergi, makale, kaset, takvim, cd vb.,
- Halka açık yarışmalarda, kampanyalarda veya etkinliklerde kazanılan ödül veya hediyeler,
- Herkese açık konferans, sempozyum, forum, panel, yemek, resepsiyon veya buna benzer etkinliklerde verilen hatıra niteliğindeki hediyeler,
- Tanıtım amacına yönelik, herkese dağıtılan ve sembolik değeri bulunan reklam ve el sanatları ürünleri,
- Finans kurumlarından piyasa koşullarına göre alınan krediler.

(Yönetmelik, md. 15)

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasası

Alınması yasak hediyeler:

- Görev yapılan kurumla iş, hizmet veya çıkar ilişkisi içinde bulunanlardan alınan karşılama, veda ve kutlama hediyeleri, burs, seyahat, ücretsiz konaklama ve hediye çekleri,
- Taşınır veya taşınmaz mal veya hizmet satın alırken, satarken veya kiralarken piyasa fiyatına göre makul olmayan bedeller üzerinden yapılan işlemler,
- Hizmetten yararlananların vereceği her türlü eşya, giysi, takı veya gıda türü hediyeler,
- Görev yapılan kurumla iş veya hizmet ilişkisi içinde olanlardan alınan borç ve krediler. (Yönetmelik, md.

15)

Görev ve Yetkilerin Menfaat Sağlamak Amacıyla Kullanılmaması

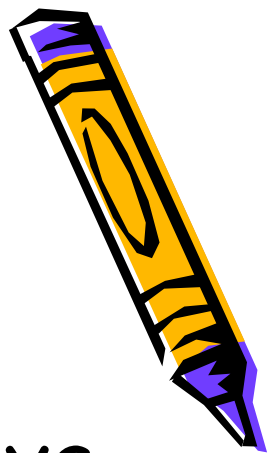
- Kamu görevlileri; görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz ve
- aracılıkta bulunamazlar,
- akraba, eş, dost ve hemşehri kayırmacılığı, siyasal kayırmacılık veya herhangi bir nedenle ayrımcılık veya kayırmacılık yapamazlar.

(Yönetmelik, md. 14)

Görev ve Yetkilerin Menfaat Sağlamak Amacıyla Kullanılmaması

- Kamu görevlileri, görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendilerinin veya başkalarının kitap, dergi, kaset, cd ve benzeri ürünlerinin satışını ve dağıtımını yaptıramaz;
- herhangi bir kurum, vakıf, dernek veya spor kulübüne yardım, bağış ve benzeri nitelikte menfaat sağlayamazlar.
(Yönetmelik, md. 14)

Görev ve Yetkilerin Menfaat Sağlamak Amacıyla Kullanılmaması

- Kamu görevlileri, görevlerinin ifası sırasında ya da bu görevlerin sonucu olarak elde ettikleri resmi veya gizli nitelikteki bilgileri, kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik, siyasal veya sosyal nitelikte bir menfaat elde etmek için kullanamazlar,
- görevdeyken ve görevden ayrıldıktan sonra yetkili makamlar dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklayamazlar. (Yönetmelik, md.

14)

Görevin Yerine Getirilmesinde Kamu Hizmeti Bilinci

- Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; sürekli gelişimi, katılımcılığı, saydamlığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindenliği ve beyana güveni esas alırlar. (Yönetmelik, md.

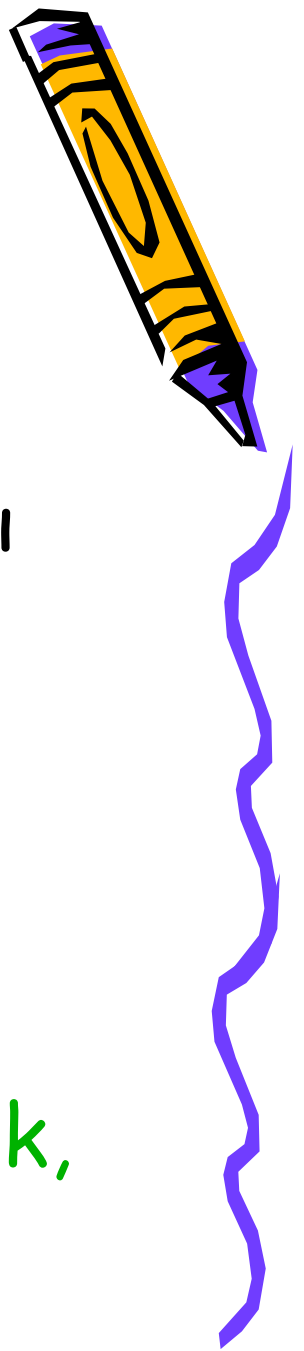
Örnekler

- **Saydamlık:** İhalelerin canlı yayınlanması, sınav kağıtlarının incelenebilmesi vb.
- **Öngörülebilirlik:** Bir ihalede en düşük teklifi esas alıp, diğerinde farklı davranmak.
- **Hizmette yerindenlik:** Tahsilat veznelerinin farklı semtlere dağıtılması.
- **Beyana güven:** Noterden tasdikli... Aslı gibidir... Belgenin orijinali... Zayi ilanı

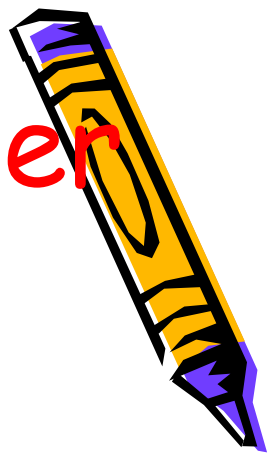
Halka Hizmet Bilinci

- Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; halkın günlük yaşamını kolaylaştırmayı, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamayı, hizmet kalitesini yükseltmeyi, halkın memnuniyetini artırmayı, hizmetten yararlananların ihtiyacına ve hizmetlerin sonucuna odaklı olmayı hedeflerler. (Yönetmelik, md. 6)

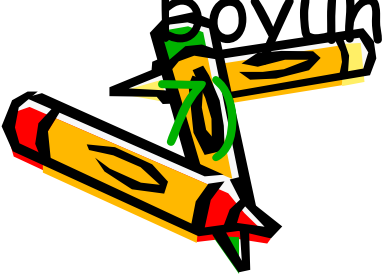
Halka Hizmet Bilinci: Örnekler

- Evde bakım hizmeti
- Emekli maaşının eve getirilmesi
- Öğlene kadar evraklarını eksiksiz teslim et, öğleden sonra tapunu al
- Arıza bildiren aboneye geri dönerek memnuniyetinin sorulması
- Yapılacak hizmetlerle ilgili halkın beklentilerini önceden tespit etme (anket, referandum)
- Arızaların giderilmesi için standart süreler belirleme

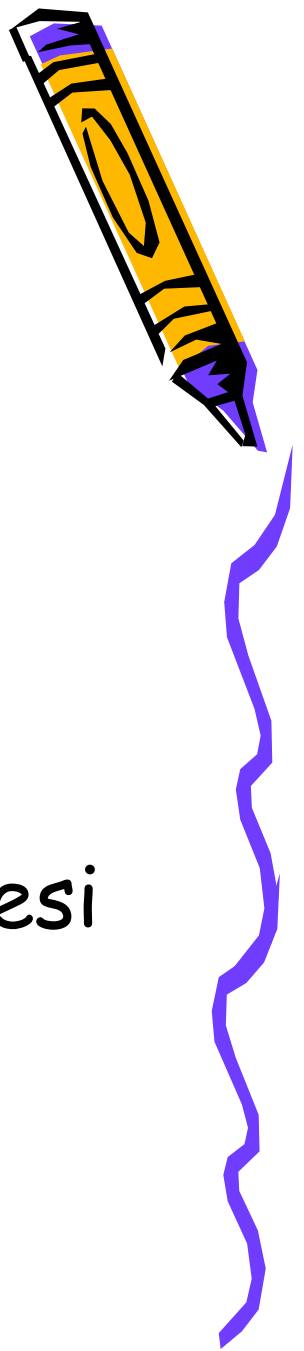

Hizmet Standartlarına Uyma

- Kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve diğer personeli, kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütürler, hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklayıcı bilgileri vererek onları hizmet süreci boyunca aydınlatırlar. (Yönetmelik, md.

Hizmet Standartlarına Uyma: Örnekler

- Belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütme: Bir örneklik, yeknesaklık
- Danışma hizmetleri: Nitelikli ve kurumun her işini iyi derecede bilen personelin danışmada görevlendirilmesi
- Afiş, broşür vb. yönlendiriciler

Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

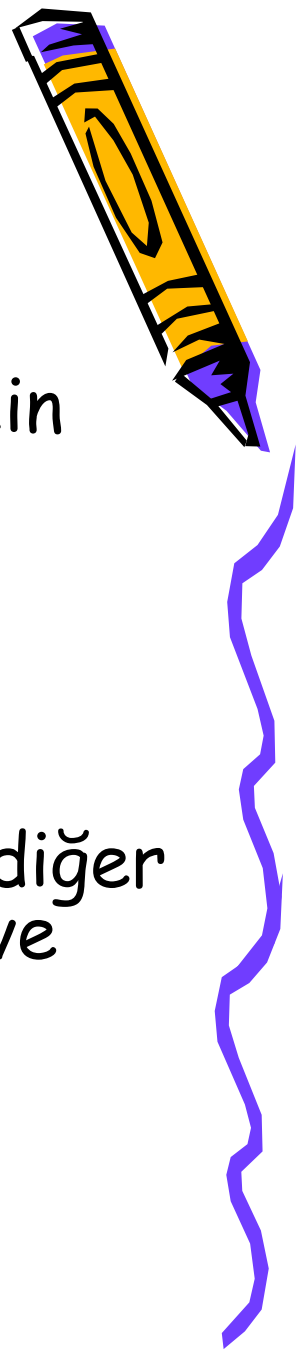

- Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında sorumlulukları ve yükümlölükleri konusunda hesap verebilir ve kamusal değeriendirme ve denetime her zaman açık ve hazır olurlar.
- Yönetici kamu görevlileri, kurumlarının amaç ve politikalarına uygun olmayan işlem veya eylemleri engellemek için görev ve yetkilerinin gerektirdiği önlemleri zamanında alırlar.

(Yönetmelik, md. 20)

Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

- Yönetici kamu görevlileri, yetkisi içindeki personelin yolsuzluk yapmasını önlemek için gerekli tedbirleri alırlar. Bu tedbirler;
- Yasal ve idari düzenlemeleri uygulamayı,
- Eğitim ve bilgilendirme konusunda uygun çalışmalar yapmayı,
- Personelinin karşı karşıya kaldığı mali ve diğer zorluklar konusunda dikkatli davranmayı ve
- Kişisel davranışlarıyla personeline örnek olmayı kapsar. (Yönetmelik, md. 20)

Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Yönetici kamu görevlileri,

- personeline etik davranış ilkeleri konusunda uygun eğitimi sağlamak,
- bu ilkelere uyulup uyulmadığını gözetlemek,
- geliriyle bağdaşmayan yaşantısını izlemek ve
- etik davranış konusunda rehberlik etmekle yükümlüdür. (Yönetmelik, md. 20)

Amaç ve Misyonu Bağlılık

- Kamu görevlileri, çalıştıkları kurum veya kuruluşun amaçlarına ve misyonuna uygun davranırlar. Ülkenin çıkarları, toplumun refahı ve kurumlarının hizmet idealleri doğrultusunda hareket ederler.
(Yönetmelik, md. 8)

Dürüstlük ve Tarafsızlık

- Kamu görevlileri; tüm eylem ve işlemlerinde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket ederler, görevlerini yerine getirirken ve hizmetlerden yararlandırmada dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapamazlar, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı muamelede ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunamazlar. (Yönetmelik, md. 9)

Dürüstlük ve Tarafsızlık

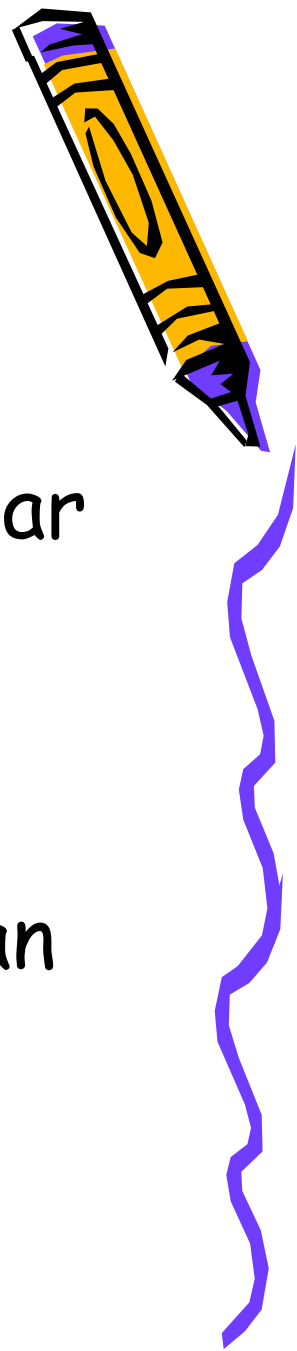

- Kamu görevlileri, takdir yetkilerini, kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda, her türlü keyfilikten uzak, tarafsızlık ve eşitlik ilkelerine uygun olarak kullanırlar.
- Kamu görevlileri, gerçek veya tüzel kişilere öncelikli, ayrıcalıklı, taraflı ve eşitlik ilkesine aykırı muamele ve uygulama yapamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef alan bir davranışta bulunamazlar, kamu makamlarının mevzuata uygun politikalarını, kararlarını ve eylemlerini engelleyemezler. (Yönetmelik,

md. 9)

Saygınlık ve Güven

- Kamu görevlileri, kamu yönetimine güveni sağlayacak şekilde davranırlar ve görevin gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını davranışlarıyla gösterirler.
- Halkın kamu hizmetine güven duygusunu zedeleyen, şüphe yaratan ve adalet ilkesine zarar veren davranışlarda bulunmaktan kaçınırlar. (Yönetmelik, md. 10)

Saygınlık ve Güven

- Kamu görevlileri, halka hizmetin kişisel veya özel her türlü menfaatin üzerinde bir görev olduğu bilinciyle hizmet gereklerine uygun hareket eder, hizmetten yararlananlara kötü davranamaz, işi savsaklayamaz, çifte standart uygulayamaz ve taraf tutamazlar. (Yönetmelik, md. 10)

Saygınlık ve Güven

- Yönetici veya denetleyici konumunda bulunan kamu görevlileri, keyfi davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunamaz, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenleyemez, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkan veya benzeri çıkarlar talep edemez ve talep olmasa dahi sunulana kabul edemezler. (Yönetmelik, md. 10)

Nezaket ve Saygı

- Kamu görevlileri, üstleri, meslektaşları, astları, diğer personel ile hizmetten yararlananlara karşı nazik ve saygılı davranırlar ve gerekli ilgiyi gösterirler, konu yetkilerinin dışındaysa ilgili birime veya yetkiliye yönlendirirler. (Yönetmelik, md. 11)

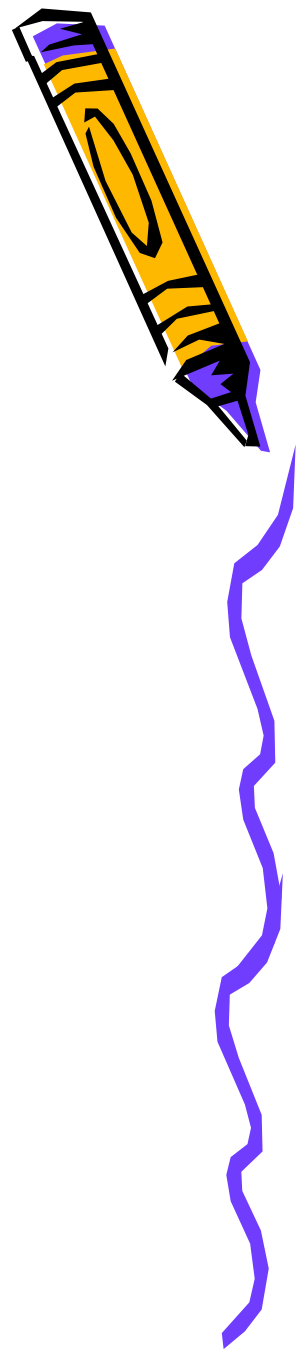
Yetkili Makamlara Bildirim

- Kamu görevlileri, bu Yönetmelikte belirlenen etik davranış ilkeleriyle bağdaşmayan veya yasadışı iş ve eylemlerde bulunmalarının talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemde haberdar olduklarında ya da gördüklerinde durumu yetkili makamlara bildirirler.
- Kurum ve kuruluş amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alırlar. (Yönetmelik, md. 12)

Muhbir - İhbarcı (Whistleblower)

- ▶ Halk arasında "gammaz", "ispiyoncu".
- ▶ İstenmeyen adam - dışlanma.
- ▶ Yolsuzluk gizlilik içerisinde yürütülür, bu nedenle de ortaya çıkarılması son derece güçtür.
- ▶ Minareyi çalan, kılıfını hazırlar.
- ▶ Bir kamu kurumundaki ahlak dışı uygulamaları, dolandırıcılığı, savurganlığı ve görevi kötüye kullanmayı dışarıdakilere nazaran daha iyi bilen, kurum içerisindeki görevlilerdir. Bu nedenle, ancak kurum içerisindeki ahlaklı kamu görevlilerinin, ahlak dışı uygulamalarda ve yolsuz davranışlarda bulunanları ihbar etmeleri suretiyle söz konusu olaylar kolaylıkla ortaya çıkarılabilir.

Kamu Malları ve Kaynaklarının Kullanımı

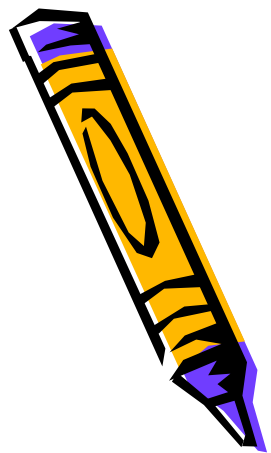
- Kamu görevlileri, kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanamaz ve kullandıramazlar, bunları korur ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri alırlar. (Yönetmelik, md. 16)

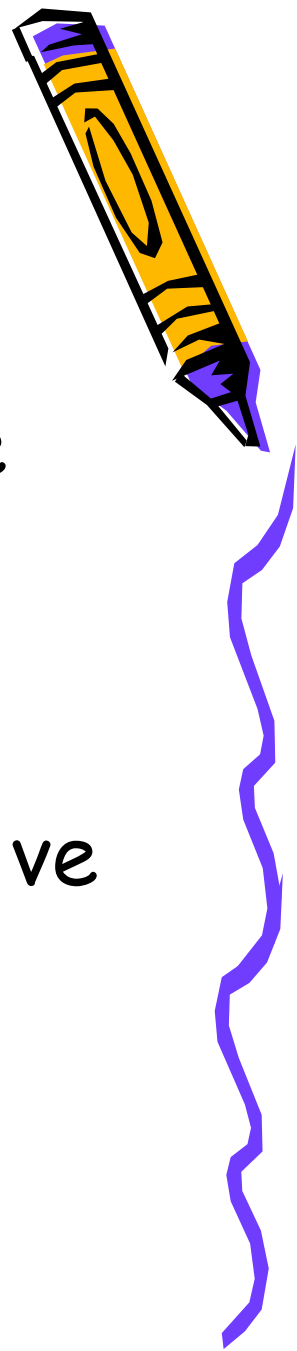
Savurganlıktan Kaçınma

- Kamu görevlileri, kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarının kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınır; mesai süresini, kamu mallarını, kaynaklarını, işgücünü ve imkanlarını kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranırlar.

(Yönetmelik, md. 17)

Bağlayıcı Açıklamalar ve Gerçek Dışı Beyan

- Kamu görevlileri, görevlerini yerine getirirken yetkilerini aşarak çalıştıkları kurumlarını bağlayıcı açıklama, taahhüt, vaat veya girişimlerde bulunamazlar, aldatıcı ve gerçek dışı beyanat veremezler.
(Yönetmelik, md. 18)

Bilgi Verme, Saydamlık ve Katılımcılık

- Kamu görevlileri, halkın bilgi edinme hakkını kullanmasına yardımcı olurlar. Gerçek ve tüzel kişilerin talep etmesi halinde istenen bilgi veya belgeleri, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nda belirlenen istisnalar dışında, usulüne uygun olarak verirler.
- Üst yöneticiler, ilgili kanunların izin verdiği çerçevede, kurumlarının ihale süreçlerini, faaliyet ve denetim raporlarını uygun araçlarla kamuoyunun bilgisine sunarlar.
- Kamu görevlileri, kamu hizmetleri ile ilgili temel kararların hazırlanması, olgunlaştırılması, alınması ve bu kararların uygulanması aşamalarından birine, bir kaçına veya tamamına, aksine yasal bir hüküm olmadıkça, o karardan doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek olanların katkıda bulunmasını sağlamaya çalışır ederler. (Yönetmelik, md. 19)

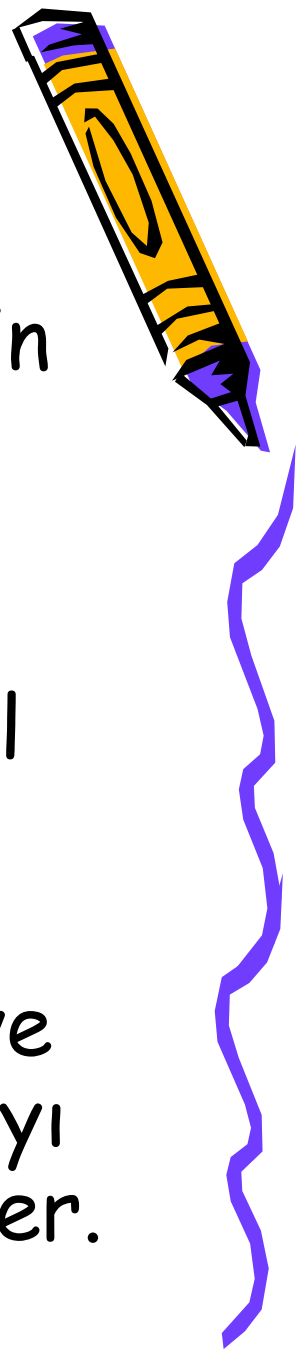
Mal Bildiriminde Bulunma

- Kamu görevlileri, kendileriyle eşlerine ve velayeti altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmazları, alacak ve borçları hakkında, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca, yetkili makama mal bildiriminde bulunurlar.
- Kurul, gerek gördüğü takdirde mal bildirimlerini inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dahil) talep edilen bilgileri, en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler. . (Yönetmelik, md. 22)

Mal Bildiriminde Bulunma

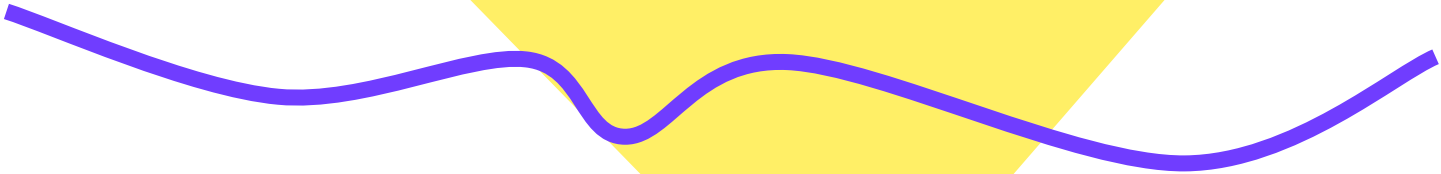

- Göreve atamalarda, göreve giriş için gerekli belgelerle birlikte mal bildirimini de verilmektedir.
- Mal varlığında önemli bir artışın olması durumunda, bir ay içinde mal bildirimlerinin yenilenmesi gerekmektedir.
- Görevine devam edenler, sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç Şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenilerler.

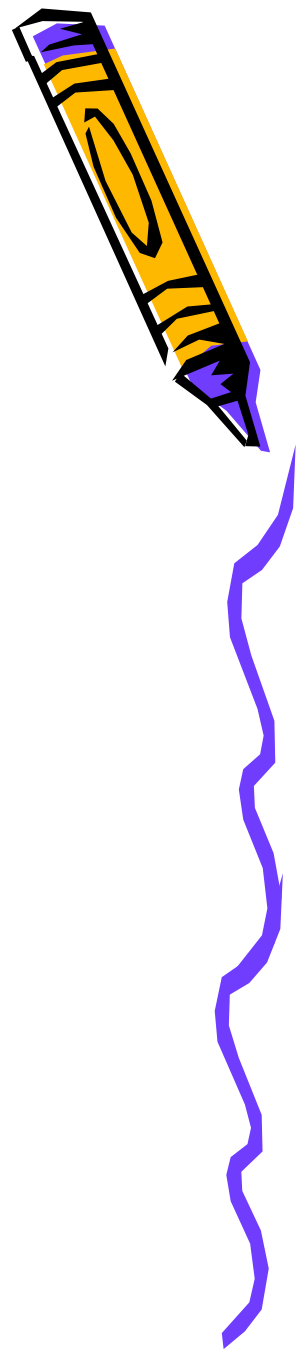

Ahlaki Açıdan Kamu Görevlilerinin Sınıflandırılması

Yoldan Çıkarıcı (Ahlaksız) Kamu Görevlileri

- Ahlakı yok sayan yoldan çıkarıcı görevliler, ahlaki ya da manevi içerikten yoksun davranışlarda bulunmaktadır.
- Bu kişiler ilkesizdir; fırsatlar ve yeterli özendirici koşullar oluştuğunda, kişisel kazanç için her türlü durumu değerlendirir.

Değer Yargısı Olmayan ya da Göreliliği Temel Alan "Görevci" Kamu Görevlileri

- Bu gruba giren kamu görevlileri, örgüt kültüründeki olumlu ya da olumsuz değişmelere uyum sağlamak için, itaatkar anlayışla görev yapar ya da davranış değişikliği gösterir.
- Bu anlayışa sahip görevliler, yanlış bir şey yapıldığını açıkça görse ve ahlaki bakımdan uygun olmayan bu olaydan kişisel olarak rahatsızlık da duysa amirlerini izler, otoriteye karşı koymaz ve emirlere uyar.

• Gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım.
• Bana dokunmayan yılan, bin yıl yaşasın.

Değerleri Temel Alan Ahlakçı Kamu Görevlileri

- Kamu yararını ve kamu çıkarını yüceltir ve ahlaki temel alan davranışlarda bulunur.
- "Başkalarının sana yapmasını istemediğin şeyleri sen de başkalarına yapma" özdeyişine inanır.
- Bu anlayış, doğruluk, yansızlık ve yasalar önünde eşitliği ön plana çıkartmaktadır.

Türk Kamu Yönetiminde Etik: Kurumsal Altyapı

Kamu Görevlileri Etik Kurulu- Görev ve Yetkileri

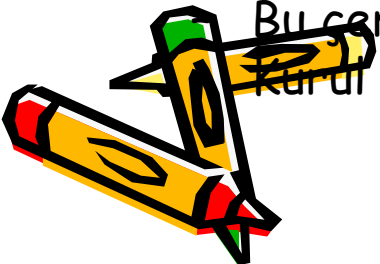

- Kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken davranış ilkelerini hazırlayacağı yönetmeliklerle belirlemek,
- Etik davranış ilkelerinin ihlal edildiği iddiasıyla re'sen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak sonucu ilgili makama bildirmek,
- Kamuda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmak,
- Hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemektir.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu-İdari ve Mali Yapı

- Kurulun Amacı:
 - Kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkelerini belirlemek ve uygulamayı gözetmek
 - Kurul üyeleri; biri kurul başkanı olmak üzere, Cumhurbaşkanı tarafından seçilmekte ve atanmaktadır
 - Daha önce Bakanlar Kurulu atıyordu, 2018'de değişti).
 - Kurul 11 üyeden oluşmaktadır.
 - Kurul'un sekretarya hizmetleri, Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı tarafından yerine getirilmektedir.
 - Daha önce "Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü" 2018'de değişti).
 - Kurul'un kendine özgü bütçesi yoktur, ancak 5176 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde huzur hakkı ve Kurul'un ihtiyaçları için Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı bütçesine gerekli ödeneğin konulacağı hükme bağlanmıştır.
- Bu çerçevede Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı bütçesinde, Kurul ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla harcama kalemleri açılmıştır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu- Yetki ve İnceleme Alanı

Yetki Alanı Dışındaki Kurum ve Kuruluşlar

- o Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcıları
- o TBMM Üyeleri
- o Bakanlar
- o Türk Silahlı Kuvvetleri
- o Yargı Mensupları
- o Üniversiteler

Yetki (İnceleme) Alanı İçindeki Kurum ve Kuruluşlar

- o Genel bütçeye dâhil daireler,
- o Katma bütçeli idareler,
- o Kamu iktisadi teşebbüsleri,
- o Döner sermayeli kuruluşlar,
- o Mahalli idareler ve bunların birlikleri,
- o Kamu tüzel kişiliğine haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan;
- o Yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dâhil tüm personel kanun kapsamında tutularak, kurulun inceleyebilmesi amacıyla kapsama dâhil edilmiştir.

Yetki Alanındaki Kamu Görevlileri

- o EN AZ GENEL MÜDÜR VEYA EŞİTİ SEVİYEDEKİ KAMU GÖREVLİLERİ (Genel Müdür-Müsteşar),
- o KİMLERİN GENEL MÜDÜR EŞİTİ SAYILACAĞI KURUL TARAFINDAN BELİRLENİR.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu- İnceleme ve Yaptırım

- **Bilgi ve Belge İstenmesi**
- Bakanlıklar Ve Diğer Kamu Kurum Ve Kuruluşları, Kurulun Başvuru Konusu İle İlgili Olarak İsteddiği Bilgi ve Belgeleri Vermek Zorundadırlar.
- Kurul, Bu Kanunun Kapsamındaki Kuruluşlardan Ve Özel Kuruluşlardan İlgili Temsilcileri Çağırıp Bilgi Alma Yetkisine Sahiptir.
- **Yaptırım**
 - Kurul, başvurular hakkındaki inceleme ve araştırmasını etik davranış ilkelerinin ihlâl edilip edilmediği çerçevesinde yürütür.
 - Kurul, kendisine şikâyet veya ihbar yoluyla ulaşan başvurular üzerine yapacağı inceleme ve araştırmayı en geç üç ay içinde sonuçlandırmak zorundadır.
 - **Kurul, inceleme ve araştırma sonucunu ilgililere ve Cumhurbaşkanlığı ve Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı Makamına yazılı olarak bildirir**
 - **Kurul, Başvuruya Konu İşlem Veya Eylemi Gerçekleştiren Kamu Görevlisinin, Etik Davranış İlkelerine Aykırı İşlem Veya Eylemi Olduğunu Tespit Etmesi Ve Bu Kararın Kesinleşmesi Halinde, Bu Durumu Başbakanlık, Kurul Kararı Olarak Resmi Gazete Aracılığıyla Kamuoyuna Duyurur şeklindeki düzenleme **Anayasa Mahkemesi'nin 4/2/2010 Tarihli Ve E.: 2007/98, K.:2010/33 Sayılı Kararı İle İptal Edilmiştir.****

Kamu Kurumlarındaki Etik Komisyonları

- Türkiye'de de "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Esasları Hakkında Yönetmelik"te (md.29)" Kurum ve kuruluşlarda, kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik bir etik komisyonu oluşturulacağı düzenlenmiştir.

- Etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek,
- Personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak
- Etik uygulamaları değerlendirmek

Bu yönetmelik çerçevesinde, kamu kurumları bünyesinde etik komisyonları oluşturulmuş ve bu komisyonlar aracılığıyla kamu görevlilerinin etik dışı davranışlarının azaltılması amaçlanmıştır

Türk Kamu Yönetiminde Etik Altyapının Değerlendirilmesi

- KGEK, etik kültürün toplum genelinde geliştirilip sürdürülebilirliğini arttırmak gibi etik yönetim açısından önemli bir misyon üstlenmiştir.
- Kurula kanun ile verilen yetki doğrultusunda etik davranış ilkelerinin 'Kamusal Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik' ile düzenlenmesi, Kurula yapılan başvuruların etik davranış ilkelerinin ihlâl edilip edilmediği çerçevesinde değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucunun ise Kurulca ilgili makamlara bildirmektir.
- Kurul, etik ihlal kararlarının yanında, etik ilke kararları da almaktadır. Bu yönüyle, kamuda etik anlayış yerleştirilmeye çalışılmaktadır.
- Etik kültürünü teşvik etmek ve etik değerlerin kurumlarca benimsenmesini sağlamak adına çalışmalar yürütülmektedir
 - Kamuda etik kültürün oluşturulması kapsamında Kurul tarafından desteklenen projeler ile gerçekleştirilen eğitimler;
 - Etik değerlerin küçük yaşlardan itibaren topluma aktarılması için hazırlanan ve cep telefonu, tablet, bilgisayar gibi digital platformlardan da okunabilen animasyonlu hikâye kitapları bu faaliyetler arasında yer almaktadır.

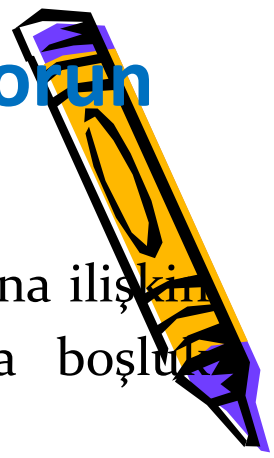
Türk Kamu Yönetiminde Etik Altyapı Sorun Alanları

- Günümüzde kamu kurumlarında etik kültürün yerleştirilmesine yönelik devam eden sorunlar geliştirilen alt yapının etkinlik açısından sorgulanmasına da neden olmuştur.
- 5176 sayılı yasa etik yönetime ilişkin daha önceki dağınık mevzuatı tek bir çatı altında toplamışsa da gerek yasadaki mevcut boşluklara ek olarak yapılan değişiklikler gerekse de oluşturulan Etik Kurulu'nun yapısal ve işlevsel sorunları devam etmektedir.
- Yasal düzenlemelerdeki eksikliklerin yanı sıra Etik Kurulu'nun göreve başladığı günden bu yana hem karar alma sürecinin hem de denetleme işlevinin kamuda etik yönetim anlayışının yerleşmesi için yetersiz kaldığı görülmüştür.
- Denetleme işlevi açısından oldukça kısıtlı bir alanda faaliyet gösteren Kurul, son yıllarda almış olduğu kararların etkinliği açısından da sorgulanmaya başlanmıştır.

Türk Kamu Yönetiminde Etik Altyapı Sorun Alanları

- 2010 yılında Kurul kararlarının resmi gazetede yayınlanmasına ilişkin kanun maddesinin iptalinin yapısal ve işlevsel anlamda boşluk yarattığı görülmüştür.
- Mevcut durumda Kurul etik kuralların ihlaline yönelik başvuruları değerlendiren inceleme merci olarak görev yapmaktadır.
- Gerek mevzuatın kapsadığı kamu personelinin kısıtlılığı gerekse de alınan kararların herhangi bir yaptırım boyutu taşımaması nedeniyle Kurul sadece yapılan başvuruları inceleyen ve etik ihlalleri tespit eden bir işleve sahip bulunmaktadır.
- Bu durum ise etik kurulun hem kamuoyundaki bilinirliğini hem de etik kurallarının kamu kurumlarındaki etkinliğini azaltmaktadır.

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- **Etik İlkelerin Açık ve Anlaşılır Olması:**

- Mevcut yasa hazırlanırken alt komisyonda her ne kadar etik ilkelerinin iyi tanımlanmış olması gerekliliği üzerinde durulmuş olsa da bu hususta kavramların bir takım boşluklara sahip oldukları görülmektedir.
- Özellikle saydamlık, şeffaflık, hesap verilebilirlik gibi kavramların içerik açısından tam olarak neyi ifade ettiklerinin belirlenmemiş olması bu boşluğun temel nedeni olarak kabul edilmektedir.
- Bu durum ise etik kuralların yasal açıdan net bir çerçeve dâhilinde açıklanmasını güçleştirmekte ve soyut uygulamada keyfi değerlendirmelere yol açabilmektedir.
- Bu nedenle yasada etik kavramı ve etik davranış ilkelerinin net bir tanımı yapılarak somut ölçütler ışığında tekrar düzenlenmesi gerekmektedir.

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- ***Etik Kurallarının Yasa ile Düzenlenmesi:***

- Etik ilkelerin düzenlemesinin tamamen yönetmeliğe bırakılması kuşkusuz uygulamada bir takım zorlukları da beraberinde getirmektedir.
- Her ne kadar etik kurallarının belirlenmesi işlevi Etik Kurulu'na bırakılmış olsa da ilkelerin içerdiği soyut kavramların yasal bir alt yapı dâhilinde tanımlanması gerekliliği Kurul'a kural belirleme işlevinden çok bu kurallara uygulanabilirlik sağlama hususunda rol atfedilmesi üzerinde düşünülmelidir.
- Bu nedenle etik yönetimde yasal alt yapının kamu kurumlarında uygulanması öngörülen etik ilkeleri de kapsayacak şekilde tekrar düzenlenmesi gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- ***Etik Kuralların Uygulanmasında Rehberlik Sağlayacak Kurumsal Alt Yapı Etkinliğinin Sağlanması:***
 - Güncel mevzuatta Etik Kurulu'na etik davranış ilkelerini belirlemek ve uygulamayı gözetmek gibi iki önemli rol atfedilmiştir.
 - Bununla birlikte Kurul'a verilen yetki doğrultusunda yasama, yürütme, yargı erkleri, Türk Silahlı Kuvvetleri ve üniversiteler denetim kapsamı dışında bırakılmıştır.
 - Bununla birlikte bir ülkede özellikle siyasi etik konusu üzerinde durulması gereken oldukça önemli bir husustur.
 - Bu konuda gerekli tedbirlerin sağlanması adına Türkiye'de de kamu görevlilerinin yanı sıra milletvekillerini de kapsayacak siyasî etik düzenlemelerin yapılması ve öncelikle de yasama denetlenebilirliğinin sınırlandırılması gerekmektedir.

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- *Kurulun faaliyet alanının genişletilmesi gerekliliğinin yanı sıra kararlarının da etkinliğinin artırılması kurumsal alt yapıyı güçlendirecek temel bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.*

- Bilindiği gibi Kurul icrai bir makam olmadığı için kararlarına karşı yargı yolu açıktır.
- Yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların ise tüm işlemleri durdurulmaktadır.
- Anayasa Mahkemesi de bu gerekçeden hareket ederek Kurul kararlarının resmi gazetede yayınlanmasına son vermiştir.
- Bu durum ise etik ihlal kararlarının etkinliğini önemli ölçüde azaltan bir durum oluşturmıştır.
- Söz konusu koşullarda Kurulun etkin bir etik yönetimi sürdürebilmesi için Kurul kararlarına karşı muhtemel itirazlara yönelik belli bir süre verilmesi ve yargı sürecinin tamamlanarak kesinleşen kararların Resmi Gazetede ilan edilmesi düşünülebilir.

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- **Etik Kurulun Tarafsız ve Bağımsız Bir Yapıda Tekrar Örgütlenmesi:**

- Etik Kurulu üyelerinin siyasiler tarafından seçilmesi ve siyasî organlar tarafından atanan bürokrat sınıfı denetlemesi, denetleme mantığına ters düşen bir durumu ortaya çıkarmaktadır.
- Kurul mevcut yapısı ile yürütmeye karşı bağımsız olamayacağı gibi objektif kararlar da alamayacaktır.
- Bundan dolayı, Kurul üyelerinin seçiminde yetki daha bağımsız organlara verilmeli ve aynı zamanda üyelerin de sivil toplum örgütleri ve sendikalar gibi daha geniş ve sivil kesimi de kapsayacak ölçüde genişletilmesi gerekmektedir.
- Bu şekilde Kurul'un hem daha tarafsız hem de demokratik bir şekilde faaliyetlerini sürdüreceği yapı olarak ise esnek bir bütünlüğe sahip olacağı düşünülmektedir.

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- ***Etik Komisyonlarının Tekrar Yapılandırılması:***
 - Etik Kurulu'nun alt birimleri olarak faaliyet sürdüren etik komisyonları hem yasal hem de kurumsal açıdan üzerinde düşünülmesi gereken önemli boşluklara sahip birimlerdir.
 - Etik komisyonlarının düzenlenmesinin tamamen yönetmeliğe bırakılmış olması kurumsal bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.
 - Bununla birlikte komisyonların görev alanlarının da netleştirilmemiş olması sadece belli aralıklarla toplantılar yapan veya toplantı dahi yapmadan matbu toplantı tutanaklarına imza atan yapılanmalara yol açmıştır.
 - Bu kapsamda komisyonların mutlaka kanunda düzenlenmiş olması ve görev alanlarının ise netliğe kavuşturulması gerekmektedir.
- Komisyonların işlevsel kılınmasının toplum içinde etik kültürünün de arttırılmasına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- ***İhbarcılık Mekanizması Kurulmalı ve Teşvik Edilmelidir***
 - İhbarcılar korunmalı
 - İhbarcılık teşvik edilmeli ve ihbar eden ödüllendirilmelidir.
 - İhbar hattı oluşturulup, ihbar edenler gizli tutulmalıdır.
 - Kurumunda gördüğü çıkar çatışması durumlarını ilgili makamlara iletmeyen kamu görevlileri de sorumlu tutulmalı
 - Bildirimde bulunmayan kamu görevlilerine yönelik yaptırımında bulunulmalı

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- **Mal Bildirimi ve Çıkar Beyanında Bulunma**

- 3628 sayılı kanunda kamu görevlilerinin mal bildiriminde bulunmasına yönelik maddeler, çıkar beyanını da kapsayacak şekilde yeniden ele alınmalıdır.
- Kamu çalışanlarının mal bildiriminde bulunmaları, haksız mal edinmenin ve sebepsiz zenginleşmenin önüne geçilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.
- Karar alma pozisyonunda görev yapan ve denetim görevini yürüten kamu çalışanlarına, çıkar beyanında bulunma zorunluluğu getirilmelidir.
- Çıkar beyanı sadece kamu görevlileri ile sınırlı kalmamalı, eş ve çocukların mal varlıkları ve çıkar çatışması ihtimali doğuracak hususları da kapsamalıdır.
- Kamu görevlilerinin, eş ve çocuklarına verilen belli bir limit üzerindeki hediyelerin de kayıt altına alınması gerekir,

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- **Etik Eğitimi Yaygınlaştırılmalı**

- Üniversiteler etik eğitiminin verilebileceği kurumlardır.
- Geleceğin, kamu görevlilerinin yetiştiği kurumlarda verilecek etik eğitiminin, buralardan mezun olup kamu sektöründe görev yapacak kişilerin karar vermelerinde etik değerlere bağlı hareket etmesi için yardımcı olabilir.
- Üniversitelerde verilecek etik eğitimi, ileride özel sektörde çalışacak veya yönetici olarak görev yapacak kişilerin karar verme aşamalarında etik algılarının ön plana çıkmasında da yarar sağlayabilir
- Etik eğitimi üniversitede değil, ilk olarak ailede başlar ve ilkokulda devam eder.
- İlk ve orta öğretim kurumlarında hem değerler eğitimi hem de etik eğitiminin verilmesi, gençlerin etik bilincine sahip bireyler olarak yetişmesine yardımcı olacaktır.
- Etik eğitimi aracılığıyla, etik dışı davranışlar ve çıkar çatışması konusunda kamu görevlileri bilinçlendirilebilir.
- Kamu görevlilerine yönelik etik eğitiminde örnek olay veya senaryolar üzerinden hareket edilerek, eğitime katılanların çıkar çatışması durumları ve diğer etik dışı davranışlar konusunda farkındalıkları sağlanabilir.
- Etkileşimci eğitim anlayışının bir yansıması olarak, çıkar çatışması durumlarını içeren sorular ve senaryolar verilerek eğitime katılanların görüşleri ve bu tür durumlar karşısındaki tavırlarının öğrenilmesi mümkündür

Türk Kamu Yönetiminde Etik İlke ve Değerlerin Uygulanabilirliğine Yönelik Öneriler

- **Etik Kültür ve Etik Liderlik**

- Kamu kurumlarında etik kültürün oluşturulmasında, yöneticilere büyük işler düşmektedir.
- Yöneticilerin etik kültürü benimsedikleri kurumlarda, çalışanların etik dışı davranması zordur.
- Yöneticiler aynı zamanda lider kişilerdir.
- Etik liderliğin, çalışılan kurumda etik ilke ve değerlerin benimsenmesinde önemli katkısı olacağı muhakkaktır
- Etik ilke ve değerlerin benimsenmesinde, ulusal alanda etik kurullarına ve kurumlar bazında etik komisyonlarına önemli işler düşmektedir.
- Kurum tarafından benimsenen etik kültür tek başına yeterli değildir.
- Toplumun ve vatandaşların da etik konusunda bilinç ve bilgi düzeylerinin artması,
- Yürütülen kamu hizmetinin emanet olduğunun bilinmesi, kamu görevlisinin sunduğu hizmetin bir lütuf değil, kamu görevinin bir gereği olduğunun öğrenilmesi,
- Bunlar, toplumsal anlamda etik kültürün benimsenmesi için önemli gerekliliklerdir.

